

Haninge kommun

Rektorn vid Dalarö skola

tommie.soderstrom@haninge.se

# Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn av Dalarö skola  
i Haninge kommun

## Tillsyn i Dalarö skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Haninge kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Dalarö skola besöktes av Skolinspektionen den 22 april 2014 och den 23 april 2014.

### Fakta om skolenheten

---

Dalarö skola är en kommunal skola som ligger i kommundelen Dalarö i Haninge kommun. Vid tillfället för tillsynen har skolan 19 elever i förskoleklass och 216 elever i grundskolans årskurs 1-9. Skolan har en rektor med övergripande ansvar för verksamheten.

I skolan finns ett fritidshem och förskola. Fritidshemmets och förskolans verksamheter bedöms i separata övergripande beslut avseende hela kommunen.

#### Kunskapsresultat

##### *Årskurs 3*

Skolverkets nationella statistik för ämnesprovet i matematik läsåret 2012/2013 visar att andelen elever som nådde kravnivån i de sju delproven varierade mellan 45 och 97 procent. Lägst resultat uppnåddes i delprovet "skriftliga räknemetoder, statistik". Jämfört med riket var Dalaröskolans resultat högre i två av sju delprov i matematik. Andelen elever som nådde kravnivån i de åtta delproven i det nationella ämnesprovet i svenska samma läsår varierade mellan 87 procent och 97 procent. Lägst resultat uppnåddes i delproven "läsning skönlitterär text" samt "elevens högläsning". Skolans resultat var bättre i tre av åtta delprov jämfört med riket.

Av skolans egen redovisning för läsåret 2012/2013 framgår att 94 procent bedömdes uppnå kunskapskraven i matematik i slutet av årskurs 3. I svenska/svenska som andraspråk uppnådde 84 procent kunskapskraven enligt skolans egen redovisning. När det gäller de samhällsorienterande ämnena och de naturorienterande ämnena nådde enligt skolans sammanställning 97 procent av eleverna kunskapskraven i slutet av årskurs 3 läsåret 2012/2013 i såväl de samhällsorienterade som de och naturorienterande ämnena.

### *Årskurs 6*

Skolverkets nationella statistik visar att andelen elever som nått minst betyget E i årskurs 6 år 2013 var som högst (100 procent) i ämnena bild, matematik, slöjd och de naturorienterande ämnena. Lägst andel elever med ett godkänt betyg var i ämnet svenska och engelska, där nästintill 100 procent av eleverna nådde minst betyget E i båda ämnena. I samtliga ämnen var andelen elever i skolan som nått minst betyget E högre än i riket.

Den genomsnittliga betygspoängen för varje ämne var högst i ämnena bild (15,5) och svenska (14,9). Som lägst var den genomsnittliga betygspoängen (12,1) i musik och i de naturorienterande ämnena (13). I de allra flesta ämnena är betygspoängen för skolans elever högre än genomsnittet i riket.

### *Årskurs 9*

Enligt Skolverkets nationella statistik var det genomsnittliga meritvärdet 219 poäng för eleverna i årskurs 9 läsåret 2012/2013, jämfört med 213 poäng för riket som helhet. De senaste fem åren har den lägsta noteringen av meritvärde på Dalaröskolan varit 208 poäng (läsåret 2009/2010) och som högst hade skolan ett genomsnittligt meritvärde på 242 poäng (år 2011/2012). Skillnaden mellan flickor och pojkars meritvärde var till pojkarnas fördel läsåret 2012/2013 31 poäng. Andelen elever som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen läsåret 2012/13 var 89 procent. Motsvarande resultat för riket läsåret 2012/13 var 77 procent. Under de senaste fem åren har andelen elever som uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen varierat mellan som lägst 85,7 (år 2010) och som högst 93,5 (år 2011).

Andel elever som läsåret 2012/13 var behöriga till gymnasieskolans högskoleförberedande program var nästintill 100 procent och till yrkesprogram även där nästintill 100 procent. Motsvarande siffror för riket var 87 respektive 88 procent.

Skolverkets sammanställning av elevernas betygsresultat för läsåret 2012/13 visar att mellan 93 och 100 procent av eleverna i Dalarö skola nådde kunskapskraven beroende på ämne. Lägst var resultatet bland annat i idrott och hälsa, historia och högst i bland annat slöjd, fysik och matematik.

## Helhetsbedömning

---

Tillsynen visar att Dalarö skola uppfyller flera av de krav som ställs i författningarna. Flera av de elever som Skolinspektionen intervjuat uppger att det bästa med skolan är lärarna och att de blir sedda som elever och inte som en i mängden vilket även lärarna och skolledningen lyfter fram som något som eftersträvas på skolan. Vidare menar skolledningen att ett respektfullt klimat råder mellan elever och personal. Trots det framkommer det genom tillsynen brister i elevernas inflytande över undervisningens innehåll.

I tillsynen framkommer även att det finns brister i Dalarö skolas systematiska kvalitetsarbete och då främst vad gäller uppföljning, analys och åtgärder kopplade till elevernas måluppfyllelse. Skolverkets statistik visar till exempel att det i vissa ämnen finns en stor skillnad mellan flickor och pojkars resultat till exempel vad gäller betygspoäng men även i andelen pojkar och flickor som nått kunskapskraven i alla ämnen, vilket skolan inte följt upp och analyserat. Vidare framkommer att skolans personal inte alltid är delaktig i det systematiska kvalitetsarbetet, och att arbetet inte dokumenteras.

Vidare framkommer av Skolinspektionens tillsyn att det finns brister vad gäller utfärdande av betyg i enlighet med författningarnas krav.

Utredningen visar också att eleverna på skolan saknar tillgång till kurator. Skolinspektionen understryker att Dalarö skola behöver se över kuratorstödet då både lärare och företrädare för elevhälsan uttrycker att det finns elever som har behov av kontakt med kurator, men som inte får det. Skolan behöver således se till att eleverna ges tillgång till denna funktion. Av tillsynen framkommer vissa exempel på hälsofrämjande och förebyggande arbete men även brister i de mer skolövergripande insatserna då elevhälsan beskrivs i stor utsträckning arbeta med enskilda insatser till eleverna.

## Skolinspektionens ingripande

---

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Haninge kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast **den 12 september 2014** redovisas för Skolinspektionen.

### Grundläggande värden och inflytande

#### Bedömning

Haninge kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna i grundskolan ett reellt inflytande på undervisningens innehåll.

#### Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida.

Dalarö skola brister i att ge eleverna inflytande över undervisningens innehåll. Vid intervjuerna uppger grundskoleeleverna att de sällan eller aldrig får vara med och lämna synpunkter på planeringen av undervisningen. I intervju med lärarna beskrivs hur elever kan ha inflytande över arbetssätt såsom grupparbete eller examinationsform men att inflytandet över innehållet i undervisningen är litet. I intervjun med rektorn uppger han att fokus på skolan har varit att säkerställa att undervisningen utgår från det centrala innehållet i läroplanen för varje ämne och att det som följd av detta lett till att eleverna inte haft så stort inflytande över undervisningens innehåll.

Utredningen visar att det finns brister gällande elevers reella inflytande på undervisningens innehåll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Haninge kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

**Författning**

4 kap. 9 § skollagen Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande.

**Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen****Bedömning**

Haninge kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att det bedrivs ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling som genomförs under medverkan av skolpersonal.

**Motivering**

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Dalarö skolas systematiska kvalitetsarbete uppvisar brister vad gäller uppföljning, analys och åtgärder kopplade till elevernas måluppfyllelse. Till exempel visar Skolverkets statistik att det i vissa ämnen finns en stor skillnad mellan flickor och pojkars betygspoäng till flickornas nackdel och även att det var en större andel pojkar som nått målen i alla ämnen i årskurs 9 än vad det var flickor. Skolan har inte följt upp och analyserats skillnaderna mellan flickor och pojkars resultat.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av skolans kvalitetsarbete som består av en förbättringsplan där det mest prioriterade förbättringsområdet beskrivs vara att öka stringensen mellan resultat på de nationella ämnesproven och slutbetygen i årskurs 9. Av dokumentet framgår att området valts ut då det är stor skillnad mellan betyget på nationella provet och slutbetyget. De åtgärder som beskrivs är bland annat ett nytt helhetsstöd som ska implementeras under läsåret 2013/2014 och åtgärder utifrån Skolinspektionens tidigare påpekande i kvalitetsgranskningen om betyg och bedömning (dnr 400-2013:200) daterat den 29 oktober 2013. Rektor uppger i intervju att det saknades

en ledningsgrupp när han tillträdde och att den nuvarande förbättringsplanen grundar sig på den information som han som nyttillträdd rektor hade tillgång till. Det framgår därmed av tillsynen att skolans systematiska kvalitetsarbete inte grundar sig på nuvarande skolledningens egen uppföljning eller analys av verksamhetens resultat och utvecklingsbehov. Inte heller finns övrig skolpersonals diskussioner och analyser av verksamheten dokumenterad. I intervju med lärarna uppger de att måluppfyllelsen diskuteras under tre dagar i slutet av läsåret men uppger samtidigt att mycket diskussioner och analyser sker muntligt och i arbetslagen och att dessa inte dokumenteras.

Istället för skolledningens och skolpersonalens egen analys av verksamhetens resultat och utvecklingsbehov är fokus i huvudsak begränsat till de bristområden som Skolinspektionen identifierat i samband med kvalitetsgranskningen om betyg och bedömning. Vidare kan lärarna i intervju inte ge något skolövergripande exempel på hur de arbetat med åtgärder kring betygssättning och bedömning sedan förbättringsplanen fastställdes.

**Sammanfattningsvis** konstaterar Skolinspektionen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Haninge kommun föreläggs därför att åtgärda bristerna.

#### **Författning**

4 kap. 4 och 6 §§ skollagen

#### **Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**

##### **Bedömning**

Haninge kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att det för eleverna finns tillgång till kurator samt organisera och använda elevhälsan så att den ges förutsättningar att uppfylla skollagens krav att vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

##### **Motivering**

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa samt sex och samlevnadsundervisning m.m.

I intervjuer med företrädarna för elevhälsan, rektorn och lärarna framkommer att Dalarö skolas elever har tillgång till skolsköterska och specialpedagog. Skolan har tillgång till skolpsykolog via kommunens centrala elevhälsa och tjänster från skolläkare köps in externt vid behov. Eleverna har dock inte tillgång till kurator. I intervju med lärare framkommer att flera elever är i behov av samtalsstöd från kurator och att lärarna ibland får ta samtal med elever som de bedömer hade haft behov av en kurator. Även i intervju med elevhälsan framkommer att skolsköterskan och specialpedagogen får ta sådana samtal.

Skolsköterskan uppger även att hon försöker se till att elever ges tillgång till kurator via kommunens råd- och stödfunktion och att hon i vissa elevärenden rådfrågar en kurator vid en annan skola. Skolinspektionen understryker att det är av vikt att eleverna i skolan får tillgång till samtliga i skollagen föreskrivna kompetenser inklusive kurator. Rektor beskriver att rekrytering av kurator till skolan är svår och menar att skolan uppfyller lagens krav genom att skolsköterskan även har samtalsstöd.

I intervju med elevhälsans representanter och med rektor ges exempel på skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete i form av tjej och killsnack kring puberteten samt något som skolan kallar för EQ som beskrivs vara ett forum för främjande arbete som leds av en av skolans fritidspedagoger. Dock uttrycker elevhälsans representanter att det även finns behov av en kurator som arbetar förebyggande gentemot elever till exempel kring hur eleverna kan hantera ångest i skolan och i övrigt. Vidare framkommer i intervju med elevhälsans representanter att skolsköterskan arbetar förebyggande och hälsofrämjande med enskilda elever, men att hon utifrån sin arbetstid och hennes ansvar för flera skolor i skärgården inte har möjlighet att arbeta förebyggande i klasserna. I intervjun med rektorn bekräftas bilden av att elevhälsan inte har tillräckliga förutsättningar att arbeta förebyggande då kurator saknas på skolan.

Sammantaget framkommer i tillsynen att det finns brister i elevernas tillgång till elevhälsa och elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Haninge kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

**Författning**

2 kap. 25 § skollagen

**Anmärkning**

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Haninge kommun en anmärkning.

Haninge kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristen och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 12 september 2014.

**Bedömning och betygssättning****Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Betyg utfärdas inte i enlighet med författningarnas krav och föreskrifter om betyg.

**Motivering**

Rektorn har i skollagen ett utpekat ansvar för att betyg sätts i enlighet med de föreskrifter som gäller för betygssättning. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 667) är syftet med bestämmelsen att särskilt markera rektorns ansvar för en rättvis och likvärdig betygssättning.

Enligt skollagen får ett sammanfattande betyg sättas i de samhällsorienterande ämnena och de naturorienterande ämnena om undervisningen i huvudsak varit ämnesöverskridande.

Skolförordningens bestämmelse om betygssättning utifrån kunskapskraven gäller för varje enskilt ämne där betyg ska sättas och därmed också för de sammanfattande betygen då undervisningen har varit ämnesövergripande. Det innebär för de sammanfattande betygen del att kunskapskraven för betygen ska vara uppfyllda i samtliga ämnen som ingår i de naturorienterande ämnena respektive de samhällsorienterande ämnena.

Dalarö skola brister i utfärdandet av betyg enligt författningarnas krav. I intervju med rektor, lärare och elever framkommer att sammanfattande betyg används i årskurs 6 i de samhällsorienterade ämnena (SO) och naturorienterande ämnena (NO). I intervju med lärarna anges bakgrunden vara att undervisning i alla ämnen inte hinns med på en termin. I intervjuer med eleverna i årskurs 6 framkommer att eleverna är osäkra på vilka ämnen de läst och fått betyg i när

de fått sammanfattande betyg i SO och NO. Rektorn bekräftar i intervju problematiken med de sammanfattande betygen och uppger att från läsåret 2014/2015 kommer ämnesbetyg istället att användas. Skolinspektionen bedömer därmed bristen som mindre allvarlig och Haninge kommun tilldelas en anmärkning.

**Författning**

3 kap. 13 §, 10 kap. 15 § skollagen och 6 kap. 17 § skolförordningen

Beslutet är fattat av enhetschefen Anna Rydin efter föredragning av utredaren Ida Persson och utredaren Partow Khademi

**På Skolinspektionens vägnar**

Anna Rydin  
Enhetschef

Partow Khademi  
Föredragande

**Bilaga:**

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

## Allmänt om tillsynen

---

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats [www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se) under fliken Inspektion.